

עונג שבת (49)

הכנה לשבת

רבים הן הפרטים בהם יש לו לאדם להכין את עצמו לקראת השבת. ובהכנה זו הרי הוא ממש מכין את עצמו ואת כל ביתו לכבוד אורח חשוב מאוד וקדוש, ה"שבת מלכתא", שבאה לבקר ולהיות עמו כל יום השבת. ועל כן צריך לעשות את ההכנות בשמחה רבה ומתוך צפיה לביאת המשיח השבת. ו"כמים הפנים לפנים", כן השבת מלכתא מתייחסת ומאירה פנים צהובות ושוחקות אלינו, כפי מה שאנחנו מכינים את עצמנו ושמחים בבואה אלינו. ועוד יותר, הרי "שבת מלכתא", אינה סתם מלכה שבאה לביקור, אלא היא בת זוגה ממש של כנסת ישראל, המרגישה קירבה גדולה אתנו ומצפה לאחדות ועונג ביום המיוחד של ביקורה. טוב לומר על כל דבר שעושה: "לכבוד שבת קודש", בין בהכנות לשבת ובין בשבת עצמו, כגון לפני שאוכל בשבת.

ספר "אורה של שבת"

מהותו של השבת

השבת היא מצוה חשובה ומרכזית בתורה. מצוה שנאמרה בעשרת הדברות, ושוב חוזרת ונשנית הרבה פעמים בתורה. ואיתא בחז"ל - בתורה ובנביאים ובכתובים מצינו שהשבת שקולה כנגד כל המצוות שבתורה וכו' (ירושלמי נדרים פ"א ה"ט). כאשר מעמיקים במשמעות השבת, ניתן להבין כי אין חשיבות המצוה רק משום שהשבת יש בה עדות על בריאת שמים וארץ, אלא השבת מעצם מהותה היא מצווה יסודית ומרכזית בתורה. ויסוד הדבר מבואר בלשון הכתוב "אך את שבתותי תשמורו" (שמות לא-ג). כלומר שהשבת מתייחס לשמו של הקב"ה - 'שבתותי'. וכן לשון הנביא "אם תשיב משבת רגלך, עשות חפצך ביום קדשי, וקראת לשבת עונג 'לקדוש ה' מכובד" (ישעיה נח - ג). השבת נקרא 'יום קדשי', השבת הוא 'קדוש ה'. זה סוד מהותה ותמציתה של השבת, השבת הוא יומו של הקב"ה. כלומר שמתוך כלל מציאות הבריאה בחר לו יום אחד וקבע אותו שיהיה קדוש לשמו, שיהיה יום זה חפצא של דבר המיוחד לה' בתוך הבריאה. קדושת השבת, קבועה היא בעצם יסוד תשתיתה, בעת בריאת העולם ויצירת הימים קבע הקב"ה שיהא היום השביעי קדוש לשמו, וכדכתיב: "ויקדש אותו" (בראשית ב-ב). ובנוסף התפילה, אתה קדשת את יום השביעי לשמך. ומעיקרו נברא היום השביעי לשם מטרה זו, להיות יום ה'. כדאיתא במדרש: ימים יוצרו ולו אחד בהם, שלש מאות וששים וחמש ימים הם ימות החמה, ליחידו של עולם אחד מהם, איוו, ר' יצחק אמר זה יום השבת (פסיקתא רבתי כג). ועוד איתא: אמר רבי לוי, את מוצא דברים הרבה ברא הקב"ה בעולם, וביור לו אחד מהם,

ברא שבעה ימים ובחר הקב"ה בשבת (במדב"ר ג-ח). כלומר שיום השבת מתחילתו נברא להיות ליום ה', כי כללות הבריאה היא עבור הנבראים, כדכתיב "והארץ נתן לבני אדם". וברר לו הקב"ה יום אחד שביום זה תהיה כל הבריאה מיועדת עבורו לכבודו ולשמו. *המלקט*

מעלת השבת, בין בדורנו לדורות העבר

נפשי כי נאנחה, בא שבת מנוחה

את מעלתה של השבת בימינו, חש כל אחד כפי מעלתו. אולם ישנו פער גדולה בין השבת בדורותינו, לשבת של הדורות הקודמים. וכך כתב בספר "זכרון יעקב": ברוך ה' אשר נתן לנו את השבת, כי על ידה גדל כבוד ה' בעינינו, והשפעתה של הנשמה היתירה נכרת בנו, עם רוח השירה העולה מזמירות שבת, המעודדת ומרוממת אותנו מחיי חולין והטרדות הגשמיות לדרגות רוחניות. גבוהות. אלא שעם המעלה העצומה שאנו חשים ביום השבת, איננו זוכים לראות כי אם צילה של הקדושה והמנוחה השלימה שהיתה לאבותינו ביום השבת. כי בימים ההם, אפילו פשוטי העם נזהרו מדיבור של חול בשבת, ובודאי ממשא ומתן, ומכל דאגה הנוגעת לימות השבוע הבא. ואף אם היתה למישהו מועקה מעסק ביש או כל דבר רע אחר, ומרוב צער החל לדבר על אשר גורם לו צער וכאב לב, מיד היו מזכירים לו חבריו שלא ידבר על כך, כי עכשיו הוא יום השבת. ומיד עצר האיש הוא את לשונו, והתאמץ גם להסיח דעתו מצער. הרבה אנשים שינו את לשונם ביום השבת, שאם ביום חול דיברו בשפת המדינה, הרי שבשבת דיברו עם נשותיהם ובני ביתם בלשון הקודש. אם פשוטי העם כך, על לומדי התורה ויראי ה' אין מה לדבר, שקדשו את השבת לפי השגותיהם הגבוהות ורוחם המרוממת.

ספר "ומתוק האור, שבת קודש"

השבת מעידה על עומק הרגשת הלב

מי שאוכל 'דבר אחר' רח"ל נעשה אטום לכל דבר שבקדושה "ונטמתם בם", ואעפ"כ הוא עדיין יהודי, אבל מי שאינו שומר שבת, דינו כעכו"ם לכל דבר, מדוע? הדבר דומה לבעל ואשה, קורה לפעמים שישנן מריבות ביניהם, חילוקי דעות וכו', ועדיין אין זו סיבה להיפרד. אבל לו יצוייר שניתן היה להיכנס לתוך לבם, ושם היינו מגלים שאין שום קשר של אמת ביניהם, אלא אדרבה, הם שונאים אחד את השני, שוב אין מקום ליום הקשר שביניהם, וכל אחד פונה לדרכו. שבת קודש הוא אותו קשר הנמצא בעומק הלב. דוקא כאן ניתן לבחון האם אוהבים את השני או לא, האם יש קשר אנושי או לא. מכאן נובעת החשיבות המיוחדת של השבת, כי אם

הלכה: דיני מעות עניים, קמחא דפסחא
מנהג פשוט בכל ישראל לקנות חיטים או קמח לצורך הפסח ולחלקם לעניי העיר. כיום נהוג לתת לעניים מצות או מעות ושאר צרכי החג. נותנים ביד רהבה ובדרך כבוד לפי גודל עניותו של העני וכן לפי גודל משפחתו שיספיק לכל ימי החג, וגבאי הצדקה או גבאי הקהל בכל מקום ישפטו במאוזני צדק את החלוקה. עני המדקדק במצוות ואוכל מצה שמורה שדמיו יותר וכדומה, יש לספק לו צורכו, אם הוא אכן בר אוריין ומקפיד על זה או שכבר אכל כן בשנים קודמות. **ספר "הלכת פסח"**

פתגם: לא יועילו אוצרות רשע וצדקה תציל ממות משלי

חקירה: שליחות

המעשה הוא של השליח והמחשבה של המשלח, או שגם המחשבה הוא של השליח. (המידות לחקר ההלכה טז-ע: מחלוקת רמב"ם וטור בנשתטה המשלח)
ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: מקום יאה

יהודי נקלע לבית הכנסת, שבו מוכרים מקומות ישיבה במזרח לכל המרבה במחיר, מבלי לבדוק בטיבו של הקונה. הציץ וראה ליד כותל המזרח יושב אחד מבעלי העגלה שבעיר. שאל את אחד המתפללים: מה לבעל עגלה ולכותל המזרח? השיב הלה: אין תימה, המזרח מלא סוסים ונחוץ שם בעלי עגלה.
ספר "חד וחלק" חלק ג' (דף נד)

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה, הדסה אסתר בת רחל בחלא קטי, אברהם רפאל בן רבקה, ברטה מסעודה בת לאה, חיים מאיר בן גבי זווירה, אליהו בן תמר, ראובן בן איזא, סשא בנימין בין קארין מרים, פליקס סעידו בן אטו מסעודה, ויקטוריה שושנה בת ג'וים חנה, רפאל יהודה בן מלכה, שלמה בן מרים, שמחה ג'וזת בת אליז, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלוח, אלחנן בן חנה אנושקה, רישאר שלום בן רחל, נסים בן אסתר, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, חנה בת ציפורה, ישראל יצחק בן ציפורה, יעל רייזל בת מרטין היימה שמחה. זיווג הגון: נעמי פנינה בת סנדרין אסתר, לאה בת רבקה, לאלודי רחל מלכה בת חשמה, ליוסף גבריאל בן רבקה, למרים בת רבקה. הצלחה לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן ג'יזל לאוני. לעילוי נשמת: אליהו בן זהרה, ג'ינט מסעודה בת ג'זילי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלח, יוסף בן מייכה. מורים משה בן מרי מרים. משה בן מזל פורטונה. שמחה בת קמיר, אמיל חיים בן עזו עזיזה, רחל בת מיה, ראובן בן חנינה, אליהו בן מרים, ניסים חי הורבט בן ג'ולי.

אדם שומר שבת, פירוש הדבר ש'שידוך' בינו לבין קונו עדיין קיים. הוא צועק והיא צועקת, אבל הם עדיין זוג נשוי. אבל זה המחלל את השבת רח"ל, כרת בכך את הקשר ואת האהבה הזו. כל השייכות הזאת, בטלה ואיננה! כאן מתחיל וכאן נגמר כל ה'אידישקייט' שלנו. אנחנו מטבענו חלשים מדי וצריכים מידי פעם לשמוע דברי חיזוק שיעוררנו להחזיר את הקב"ה לתוך חיים שלנו, לתוך התפילות שלנו, וכפי שהתבטא צדיק אחד: מפעם לפעם כדאי לחשוב שיש הקב"ה, זה לא מזיק. והעצה הנפלא לכך היא, שבת קודש.

רב פינקוס זצ"ל בספרו "שבת קודש"

טעם רוחני. ברכו וקדשו במן

אחד הניסים שנעשה במן הוא, שטעמו היה משתנה בהתאם לרצונו ולמחשבתו של כל אחד בשעה שאכלו. אחד מאלו שזכו להסתופף בצלו של ה"חפץ חיים" בשבת קודש, כתב כי שמע מפי קודשו שהקשה על כך: מה טעם היה למן אם לא היה האוכל חושב בשעת אכילת המן שום מחשבת? הוא תירץ: בלי מחשבה אין לזה שום טעם, שהרי דבר רוחני מקבל טעם לפי ערך המחשבה, לדוגמא אדם שלומד תורה, כשהוא נותן דעתו על מה שהוא לומד ומתעמק במחשבתו להבין את דברי התורה, או אז הוא מסוגל לחוש את מתיקות התורה. כשדיבר החפץ חיים על מתיקות התורה הוא הניח את אצבעותיו על פיו בתנועה שביטאה את ערבות התורה ומתיקותה בפיו, והוסיף כי זהו שאנו מברכים מידי יום ביומו "והערב נא, ומבקשים שיהיה לנו טעם בדברי התורה. אבל המשיך, אדם שיושב לפני הספר וממלמל מילים בעלמא, בלי שום התעמקות המחשבה, אין ללימודו שום טעם. וכן יהיה בביאת המשיח, הוסיף אחר כך אדם שיתן דעתו לראות את התגלות מלכות ה' ירגיש טעם מתוק שאין כמוהו, אבל אם לא יתן דעתו על זה, אז תבוא הגאולה, והוא לא ירגיש בה כלום.

ספר "ומתוק האור, שבת קודש"

החובה ללמוד הלכות שבת

בספר "יערות דבש" אומר רבי יהונתן איבשיץ זצ"ל: בענין שבת קודש אשר הזהרתי ואמרתי כל פעם ופעם, מי שלא למד הלכות שבת על בוריה פעמיים ושלוש, לא יוכל להימלט שלא יקרה לו חילול שבת. הן דאורייתא והן דרבנן. וענין שבת הוא מאוד לנו למחסה בגלות. ומי גבר ימלט לומר, זך אני מפשע וחף אני מעוון בשמירת שבת, אשר ענשה קשה למאוד, ומאוד הפליגו בעונש זה, עד שגיהנום נכבה בשבת ולמחללי שבת לא יכבה האש הגדולה כלל. ואם כן מן הראוי לשומרו כראוי, וללמוד הלכות שבת בתמידות, ואצל רב שיכרר לו הכל, ויחזור תמיד עד שיהיה שגור בפיו. אשרי אנוש יעשה זאת ובן אדם יחזיק בו, כי שכרו מרובה ומגן כתריס בפני הפורעניות.

ספר "ומתוק האור, שבת קודש"

